

Työpaja 1: SWOT-analyysin toteuttaminen käytännössä

Kansalaisopistojen tulevaisuuskuvat 2024-2030 -hankkeen SWOT-analyysit toteutettiin opistoittain ja niistä tehtiin yhteenveto, jonka voi lukea tämän moduulin lisämateriaaleista. Lisäksi moduulin liitteenä on Helsingin aikuisopiston SWOT-työpajan opistokohtainen yhteenveto. Voitte halutessanne perehtyä siihen nähdäksenne käytännön esimerkin SWOT-analyysin toteuttamisesta työpajassa post-it lappujen avulla.

Tavoitteena työpajossa on hahmottaa opiston tämänhetkinen tilanne neljän osa-alueen kautta. Työskentely etenee **SWOT-kirjainten mukaisesti vaiheittain:**

S – Strengths / Vahvuudet

- Mikä toimii hyvin juuri nyt?
- Mitä osaamista tai resursseja meillä on, jotka erottavat meidät muista?

W – Weaknesses / Heikkoudet

- Missä on kehitettävää?
- Mitkä asiat hidastavat etenemistä tai vievät aikaa ja energiaa?

O – Opportunities / Mahdollisuudet

- Mihin trendeihin tai tarpeisiin voimme tarttua?
- Millaista yhteistyötä, asiakasryhmiä tai alueita emme ole vielä tavoittaneet?

T – Threats / Uhat

- Mitkä ulkoiset tekijät voivat vaarantaa toimintamme?
- Mitä epävarmuuksia meidän tulisi seurata?

Oman opiston SWOT-analyysin voitte toteuttaa haluamallanne tavalla. Alla on esitelty vaihtoehto analyysin tekemiseksi vaiheittain etenevässä työpajatyöskentelyssä. Tässä mallissa hyödynnetään Me-We-Us tyyppistä työskentelyä, jossa edetään yksilön tasolta kohti ryhmätasoa.

SWOT-analyysin tekeminen on aivoja kuormittavaa ajatustyötä, minkä takia työpaja on järkevää jakaa kahteen vaiheeseen/erilliseen kertaan. Tässä annettu ohjeistus on kuitenkin vain yksi tapa tehdä SWOT-analyysi. Käyttäkää omaa harkintaa työpajaa suunnitellessanne.

Suositteltu ryhmäkoko: 2-8 avainhenkilöä. Isommalla ryhmällä työskentely lähtee helposti rönsyilemään.

Ajankäyttö: n. 2h per työpaja. Jos osallistujia enemmän kuin suositeltu, kannattaa työpajaa pidentää. Tavoitteena on kuulla kaikkia osallistujia.

Työskentely tapahtuu kahdessa osassa. Ensin keskitytään analysoimaan organisaationne vahvuuksia ja heikkouksia eli tehdään ns. nykytila-analyysi. Seuraavassa työpajassa edetään analysoimaan uhkia ja mahdollisuuksia eli katsotaan tulevaisuuteen. Molempien työpajojen tuotokset esitellään työpajojen lopussa kaikille osallistujille. Lisäksi niitä hyödynnetään kurssin seuraavissa moduuleissa.

Ensimmäinen työpaja/nykytila-analyysi: **Vahvuudet ja heikkoudet**

1. Ennakkotehtävä – yksilötyö (Me-osio)

Ennakkotehtävä on tarkoitus toteuttaa SWOT-työpajan alussa tai sitä ennen. Jokaisen osallistujan tulisi yksilönä:

- Kirjata ylös alustavat havainnot oman opiston vahvuuksista ja heikkouksista.
- Tätä varten kurssialustalla on valmis dokumentti, joka auttaa yksilöitä pohdinnassa.
- Halutessanne voitte tehdä yksilötehtävän ennen työpajaa tai vaihtoehtoisesti työpajan alussa.
- Varatkaa tehtävään aikaa maksimissaan **noin 20 minuuttia**.

Käyttäkää tarvittaessa apunanne esimerkiksi post-it -lappuja tai jotain digitaalista työkalua (esim. Flinga, Padlet). Huomioikaa osallistujien digitaidot työkalun valinnassa.

2. Parityöskentely (We-osio)

Ennakkotehtävän pohjalta siirrytään parityöskentelyyn. Viimeistään tässä kohtaa olisi toivottavaa työskennellä samassa tilassa, jotta työskentely on tehokasta ja kaikkien ajatukset aiheesta otetaan huomioon.

- Käykää läpi yksilölliset SWOT-analyysinne pareittain työpajassa. Aloittakaa vahvuuksista ja siirtykää sitten heikkouksiin.
- Keskustelkaa ja valitkaa yhdessä keskeisimmät havainnot molemmista kategorioista (vahvuudet ja heikkoudet).
- Varatkaa keskustelulle aikaa maksimissaan **noin 20 minuuttia**.

3. Ryhmätyöskentely (Us-osio)

- Muodostakaa pienryhmät (suositeltava ryhmäkoko max. 6 henkilöä).
- Yhdistäkää ryhmän jäsenten tulokset ja laatikaa yhteinen SWOT-analyysi opistonne nykytilasta.
- Kootkaa tulokset yhteen joko fläppitaululle, isolle paperille tai digitaaliseen työtilaan.
- Varatkaa tähän työvaiheeseen aikaa maksimissaan **noin 40 minuuttia**.

4. Tulosten yhteenveto

Kootkaa yhteen työpajan tuotokset niin, että keskeisimmät vahvuudet ja heikkoudet on selkeästi listattuna. Kaikkien työpajaan osallistuneiden (erityisesti avainhenkilöiden) tulisi olla tietoisia työpajan tuloksista.

Sopikaa seuraavan työpajan ajankohta. Pitäkää työpajojen väli riittävän lyhyenä, jotta työpajaan osallistuneet eivät unohda ensimmäisen työpajan tuloksia. Työpajojen kokoonpanon tulisi säilyä ainakin osittain samana jatkuvuuden turvaamiseksi.

Toinen työpaja/tulevaisuusnäkökulma: **Uhat ja mahdollisuudet**

1. Ennakkotehtävä – yksilötyö (Me-osio)

Ennakkotehtävä on tarkoitus toteuttaa SWOT-työpajan alussa tai sitä ennen. Jokaisen osallistujan tulisi yksilönä:

- Kirjata ylös alustavat havainnot oman opiston kohtaamista uhkista ja mahdollisuuksista.
- Tätä varten kurssialustalla on valmis dokumentti, joka auttaa yksilöitä pohdinnassa.
- Halutessanne voitte tehdä yksilötehtävän ennen työpajaa tai vaihtoehtoisesti työpajan alussa.
- Varatkaa tehtävään aikaa maksimissaan **noin 20 minuuttia**.

Käyttäkää tarvittaessa apunanne esimerkiksi post-it -lappuja tai jotain digitaalista työkalua (esim. Flinga, Padlet). Huomioikaa osallistujien digitaidot työkalun valinnassa.

2. Parityöskentely (We-osio)

Ennakkotehtävän pohjalta siirrytään parityöskentelyyn. Viimeistään tässä kohtaa olisi toivottavaa työskennellä samassa tilassa, jotta työskentely on tehokasta ja kaikkien ajatukset aiheesta otetaan huomioon.

- Käykää läpi yksilölliset SWOT-analyysinne pareittain työpajassa. Aloittakaa uhkista ja siirtykää sitten mahdollisuuksiin.
- Keskustelkaa ja valitkaa yhdessä keskeisimmät havainnot molemmista kategorioista (uhat ja mahdollisuudet).
- Varatkaa keskustelulle aikaa maksimissaan **noin 20 minuuttia**.

3. Ryhmätyöskentely (Us-osio)

- Muodostakaa pienryhmät (suositeltava ryhmäkokoo max. 6 henkilöä).
- Yhdistäkää ryhmän jäsenten tulokset ja laatikaa yhteinen SWOT-analyysi opiston nykytilasta.
- Kootkaa tulokset yhteen joko fläppitaululle, isolle paperille tai digitaaliseen työtilaan.
- Varatkaa tähän työvaiheeseen aikaa maksimissaan **noin 40 minuuttia**.

4. Tulosten yhteenveto

Kootkaa yhteen työpajan tuotokset niin, että keskeisimmät uhat ja mahdollisuudet on selkeästi listattuna. Kaikkien työpajaan osallistuneiden (erityisesti avainhenkilöiden) tulisi olla tietoisia työpajan tuloksista.

SWOT-nelikenttä

Vahvuudet (S)	Heikkoudet (W)
Mahdollisuudet (O)	Uhat (T)

Aloittakaa kirjaamalla ensimmäisessä työpajassa vahvuudet (S) ja heikkoudet (W). Täydentäkää seuraavassa työpajassa nelikenttään mahdollisuudet (O) ja uhat (T). Voitte ladata nelikenttäpohjan moduulin lisämateriaaleista.

SWOT-analyysin hyödyntäminen

Ryhmän yhteisen SWOT-analyysin pohjalta siirrytään seuraavassa moduulissa toimintaympäristön analyysiin ja skenaariotyöhön. Säilyttäkää SWOT-analyysi myöhempää käyttöä varten, sillä sen pohjalta tunnistetaan tulevia strategisia toimenpiteitä.

Hyvää työtä – olette ottaneet tärkeän askeleen kohti tulevaisuuden ennakkointia ja strategista kehittämistä!